

Kulturdepartementet
Avgis elektronisk

Dato: 04.11.2021
Vår ref.:
Deres ref.:21/1329

Høringsvar – gjennomføring av tilgjengelighetsdirektivet

1. Innledning

Det vises til høringsbrev av 07.06.21 hvor Kulturdepartementet sender på høring forslag om å gjennomføre Europaparlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 (tilgjengelighetsdirektivet, heretter direktivet). Finans Norge avgir med dette våre innspill.

Finans Norge har følgende hovedsynspunkter

- Direktivet anses å være et fullharmoniseringsdirektiv, og det bør ikke innføres særnorske regler som gir strengere tilgjengelighetskrav enn hva som følger av direktivet.
- Direktivet bør gjennomføres så direktivtro som mulig, for å sikre like brukerrettigheter i Norge som ellers i Europa og like konkurransevilkår.
- Det er hensiktsmessig å gjennomføre direktivbestemmelsene samlet under likestillings- og diskrimineringsloven fremfor sektorbasert regulering.
- Det bør innføres overgangsregler av hensyn til gode tilpasninger og løsninger i tråd med tilgjengelighetskravene.

2. Konkrete merknader

2.1 Direktivtro gjennomføring

Av hensyn til like konkurransevilkår og fri flyt av varer og tjenester er det viktig med direktivtro gjennomføring, som gir de samme tilgjengelighetskrav i Norge som ellers i Europa. Ikke bare vil dette sikre like forbrukerrettigheter, men også like konkurransevilkår i næringslivet, på tvers av landegrensene. I de tilfellene gjeldende rett i Norge i dag gir strengere tilgjengelighetskrav enn direktivet vil det imidlertid være unaturlig å lempe på allerede gjeldende krav. Finans Norge forstår opplistingen på side 98-100 slik at direktivkravene vil gjennomføres i norsk rett direkte gjennom forskrift. Direkte implementering anses hensiktsmessig da det også gjør det enklere å følge rettsutviklingen i EU knyttet til direktivet. Det er også viktig at reglene i Norge følger direktivets virkeområde.

2.2 Forholdet til finansavtaleloven - sektorovergripende gjennomføring

Kulturdepartementet gir i høringsnotatet pkt. 5.9 en dekkende beskrivelse av opplysningskravene mv. i kapittel 3 i ny finansavtalelov. Finans Norge slutter seg til departementets vurdering av at disse opplysningskravene oppfyller det overordnede tilgjengelighetskravet etter direktivet vedlegg I avsnitt III bokstav b pkt. ii og iii, slik at disse kravene anses gjennomført gjennom ny finansavtalelov.

Forskriftshjemmelen i ny finansavtalelov, § 1-11 tredje ledd, åpner for særlig forskriftsregulering av direktivets tilgjengelighetskrav for banktjenester rettet til forbrukere. Særlige forskriftsregler gitt med hjemmel i finansavtaleloven medfører risiko for ulike regler for foretak som omfattes av virkeområdet for finansavtaleloven sammenlignet med andre næringsdrivende. Særregler om tilgjengelighetskrav og ikke-diskriminering kan på sikt føre til et uoversiktlig rettskillebilde.

I likhet med departementet mener Finans Norge at regelverket bør innføres på en helhetlig og sektorovergripende måte. Vi legger til grunn at et samlet regelverk vil være til fordel både for foretakene ved tilpasning til og etterlevelse av regelverket og for forbrukere som sikres rettigheter under regelverket. Finans Norge slutter seg følgelig til departementets vurdering om at gjennomføringen av direktivet bør ta utgangspunkt i likestillings- og diskrimineringsloven uten sektorbestemt regulering.

2.3 Overgangsregler

I høringsnotatet vises det til at overgangsregler vil forde regulering i norsk rett dersom Norge skal benytte seg av overgangsreglene. Det fremstår noe uklart hvordan departementet foreslår å anvende dette nasjonale handlingsrommet. Finans Norge forstår departementets oppsummering på side 100 i høringsnotatet slik at artikkel 32 skal gjennomføres i norsk rett i forskrifts form. Fordi høringsnotatet fremstår noe uklart på dette punkt ønsker vi å gi enkelte bemerkninger til behovet for overgangsregler.

Finans Norge minner om behovet for å gjøre nødvendige tilpasninger av produkter og tjenester som omfattes av direktivets tilpasninger. Artikkel 32 nr. 1 åpner for at medlemslandene kan fastsette fem års overgangsperiode, fra 28. juni 2025 til 28. juni 2030, for produkter og tjenester som er brakt i omsetning før direktivet gis anvendelse. Norge bør fastsette en slik overgangsperiode, for å sikre tid til å gjøre eventuelle tilpasninger og god utvikling av nye løsninger som tilfredsstillende tilgjengelighetskravene på en god måte.

Overgangsreglene som følger av artikkel 32 nr. 2 vil kunne være viktig for samfunnsøkonomisk hensiktsmessig overgang for selvbetjeningsterminaler som minibanker og andre terminaler for uttak av penger. Artikkel 32 nr. 2 åpner for at medlemsstatene kan fastsette at selvbetjeningsterminaler som brukes lovlig av tjenesteyterne til levering av tjenester før 28. juni 2025, fortsatt kan brukes til levering av lignende tjenester til slutten av deres økonomiske levetid, men ikke mer enn 20 år etter at de ble tatt i bruk. Dette gjelder så lenge selvbetjeningsterminalene ikke skiftes ut.

Oslo Economics viser i den økonomiske analysen til at enkelte minibanker mv. kan ha manglende kompatibilitet med høre-telefoner eller riktig høyde for rullestolbrukere, slik at dette kan kreve at virksomhetene må bytte ut hele automaten. Til dette er det viktig å merke seg at kontanttjenester i butikk nylig ble lansert (juni 2020) og tilbys allerede i 305 av landets 356 kommuner. Tjenesten leveres av Vipps/BankAxept gjennom p.t. 1431 butikker.¹ Kontanttjenester i butikk vil fremover være et godt alternativ til uttak i minibank og vil følge utviklingen til betalingsterminalene. Kontanttjenester i butikk vil være et aktuelt alternativ i en overgangsperiode dersom minibank eller lignende innretning ikke er

¹ Tallene fremgår av finansdepartementets høring av 13.09.2021 om [utkast til forskrift som klargjør at den enkelte bank må sørge for at kundene har mulighet for å sette inn og ta ut kontanter, enten i bankens egen regi eller gjennom avtale med andre tilbydere av kontanttjenester](#).

kompatibel med tilgjengelighetskravene og vil på sikt antagelig utgjøre hovedløsningen for kontantuttak.² I tillegg er det verd å merke seg at det er en markant nedgang i allmennhetens behov for kontanttjenester.

Når det foreligger gode alternativer som i stor utstrekning dekker allmennhetens behov mener Finans Norge det er hensiktsmessig å fastsette overgangsregler i Norge som gjennomfører overgangsregelen etter artikkel 32 nr. 2. Overgangsregelen anses å være samfunnsøkonomisk hensiktsmessig, slik Oslo Economics legger til grunn; «Dersom Norge velger å åpne opp for en slik overgangsperiode, kan det antas at tilpasningskostnadene knyttet til å bytte ut selvbetjeningsterminaler vil være tilnærmet null.» Det fremgår for øvrig av fortalen pkt. 101 at det som følge av kostnadene og den lange levetiden til selvbetjeningsterminalene er hensiktsmessig å fastsette at terminalene fortsatt kan brukes fram til utløpet av deres økonomiske levetid (men ikke lenger enn 20 år).

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Nils Henrik Heen
juridisk direktør

Vegard Bjerke Øye
juridisk seniorrådgiver

² Jf. IKT-forskriften § 3 bokstav e og departementets oppsummering av hovedløsning i høringsnotatet på side 55.